

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fastighetsförrättningsavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om fastighetsförrättningsavgift ändras så, att som grund för bestämmande av fastighetsförrättningsavgiften används prissättning enligt uppgift i stället för den tidigare arbets-tidsprissättningen på grundval av personal-grupper. Avsikten är att den arbetsersättning som fastställs på basis av den arbetstid som går åt till verkställandet av förrättningen ut-över de genomsnittliga lönekostnaderna för förrättningen även skall omfatta de övriga genomsnittliga kostnader som förorsakas Lantmäteriverket eller kommunen.

Det föreslås att bestämmelserna om uppbärande av avbetalning på fastighetsförrättningsavgiften ändras så att uppbärandet av avbetalning inte längre skall vara bundet till ett kalenderår, utan att avbetalning kan bäras upp med kortare eller längre mellanrum beroende på hur förrättningen framskrider. Enligt förslaget kan avbetalning uppbäras även efter att förrättningen avslutats. Den kan så-lunda uppbäras även när uppbärandet av den slutliga fastighetsförrättningsavgiften för-drojs på grund av en rättegång som gäller fastighetsförrättningen. I propositionen före-slås dessutom att avbetalningen skall kunna fastställas som en sådan andel av förrätt-ningsersättningen som motsvarar det skede av verkställandet som förrättningen uppskat-

tas befinna sig i, om den slutliga fastighets-förrättningsavgiften för förrättningen eller uppdraget skall bestämmas som en förrätt-ningsersättning.

Det föreslås att bestämmelsen om sänkning av fastighetsförrättningsavgiften för kart-lägningskostnadernas del i förrättningar som verkställs på fastigheter som är belägna i Enare, Enontekis eller Utsjoki kommuner upphävs, eftersom de nuvarande grunderna för sänkningen har förlorat sin betydelse.

Det föreslås också att det i fråga om för-skottsavgiften gäller vad lagen stadgar om panträtt i fastighet för fastighetsförrättnings-avgiften.

Vidare föreslås att bestämmelsen om fast-ställandet av fastighetsförrättningsavgift för nyskifte ändras så att den bestämmelse enligt vilken fastighetsförrättningsavgift inte be-stäms inte längre skall gälla sådana under-sökningar och avgöranden av förutsättning-arna för och omfattningen av ett sådant pro-jekt-nyskifte enligt 68 § 2 mom. fastighets-bildningslagen som anhängiggörs på ansökan av den som genomför projektet.

Dessutom föreslås att i lagen görs vissa ändringar av främst teknisk natur vilka beror på ändringar i den övriga lagstiftningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2002.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Enligt 207 § 1 mom. fastighetsbildningslagen (554/1995) består förrättningskostnaderna för en fastighetsförrättning av förrättningsutgifter och en fastighetsförrättningsavgift. Förrättningsutgifterna definieras i paragrafens 2 mom. och är bl.a. utgifter och ersättningar till följd av handräckningsmanskap, utrustning och arbetsredskap som används vid arbeten i terrängen samt arvoden och ersättningar som betalats till gode män, sysslomän och sakkunniga. Fastän förrättningsutgifterna betalas i förskott av statens eller kommunens medel allt efter som utgifterna uppkommer, återkrävs de av sakägarna till ett belopp som motsvarar utgifterna. Förrättningsutgifterna bestäms sålunda inte enligt lagen om fastighetsförrättningsavgift, utan lagen gäller endast den till förrättningskostnaderna hörande fastighetsförrättningsavgiften, om vilken enligt 207 § 3 mom. fastighetsbildningslagen bestäms särskilt. Bestämmelserna om på vilket sätt betalningen av förrättningskostnaderna delas upp mellan sakägarna ingår i fastighetsbildningslagen.

Enligt 1 § 2 mom. lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) skall enligt nämnda lag förutom för förrättningar och åtgärder enligt fastighetsbildningslagen avgift även uppbäras för sådana förrättningar och uppdrag som avses i annan lagstiftning, om de är jämförbara med en förrättning eller ett uppdrag enligt fastighetsbildningslagen och är sådana att fastighetsbildningsmyndigheten skall utföra dem på begäran, såvida det inte bestäms något särskilt om avgiften för dem. Sådana förrättningar och uppdrag är bl.a. allmän vägförrättning, enskild vägförrättning samt inlösningsförrättning och andra åtgärder enligt inlösningslagen.

Lagen om fastighetsförrättningsavgift innehåller bestämmelser om grunderna för bestämmandet av fastighetsförrättningsavgiften samt om fastställandet och uppbärandet av avgiften. Med fastighetsförrättningsavgiften täcks de kostnader som staten eller kommunen förorsakats på grund av verkställandet av en förrättning eller utförandet av något annat

i lagen avsett uppdrag. Lagen utgår från att de sakägare som ansvarar för förrättningarna står för de kostnader enligt självkostnadsvärdet som fastighetsförrättningarna förorsakar Lantmäteriverket eller kommunen.

Fastighetsförrättningsavgiften består enligt den gällande lagen av två delar, dvs. en arbetstidsersättning och en ersättning för allmänna kostnader. Utgångspunkten för bestämmandet av arbetstidsersättningen är självkostnadsvärdet så, att som grund för denna beaktas kostnaderna för den genomsnittliga avlöningen till de olika personalgrupper som deltagit i verkställandet av förrättningen eller utförandet av uppdraget så att kostnaderna räknats ut enligt den arbetstid som har använts för förrättningen eller uppdraget. Ersättningen för allmänna kostnader täcker för sin del lönekostnaderna för den arbetstid som använts till förrättningsresorna och gemensamma uppdrag inom ramen för förrättningarna och andra direkta kostnader på grund av dessa uppdrag samt den andel av de övriga kostnader som orsakas Lantmäteriverket eller kommunen för förrättningarna, t.ex. hyror och andra kostnader för lokaler samt kostnader för anläggningar. Storleken av ersättningen för allmänna kostnader för Lantmäteriverkets del fastställs som en sådan andel i procent av arbetstidsersättningen som bestäms genom förordning. För kommunens del bestäms ersättningen för allmänna kostnader på grundval av den fastighetsförrättningsavgiftstaxa om vilken kommunfullmäktige beslutar.

Fastighetsförrättningsavgiften kan särskilt för olika förrättningslag helt eller delvis bestämmas som en förrättningsersättning på grundval av den genomsnittliga arbetstidsersättning och ersättning för allmänna kostnader som förrättningarna föranleder. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer med stöd av 4 § om detta. För närvarande bestäms fastighetsförrättningsavgiften som en förrättningsersättning i fråga om sådana styckningsförrättningar där den styckningsfastighet som bildats eller det outbrutna område som överförts är högst 5 hektar. Förrättningsersättningen har delats in i två klasser

beroende på om arealen av det område som avskiljs är högst 1 hektar eller högst 5 hektar. Om det område som avskiljs är större än 5 hektar bestäms förrättningsavgiften som en arbetstidsersättning och ersättning för allmänna kostnader, dock så att avgiften motsvarar den förrättningsavgift som uppbärs för bildandet av en styckningsfastighet på minst 5 hektar.

I 5 § föreskrivs att om den avgiftsskyldige vid en förrättning har skött sådana uppgifter som ankommer på lantmäteribrån, minskas förrättningsersättningen med motsvarande andel. Närmare grunder för sänkningen anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

2. Bedömning av nuläget

Lagen har kritiserats bl.a. för att storleken av arbetstidsersättningen är beroende av till vilken personalgrupp den person som utför uppdrag i anslutning till förrättningen hör.

I lantmäteribrånernas arbetsordningar finns bestämmelser om enligt vilka grunder de uppdrag som hänför sig till förrättningarna fördelas mellan de anställda på byrån. Även om olika uppdrag fördelas på basis av uppdragets natur, den erfarenhet uppdraget kräver och de behörighetsvillkor som anges i lag så, att personalresurserna utnyttjas för olika uppdrag på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt, kan personalstrukturen och arbetssituationen leda till att uppdrag med samma kravnivå utförs av personer som hör till olika personalgrupper och därmed även till olika lönegrupper. Då tillämpas olika grunder för bestämmande av arbetstidsersättningen för dessa uppdrag.

Kritik har likaså riktats mot det att storleken av ersättningen för allmänna kostnader är bunden till lönen för den person som utför uppdraget, fastän de allmänna kostnaderna, t.ex. ersättning för resekostnader eller kostnader för lokaler och arbetsredskap, i regel inte är beroende av lönen för den person som utför uppdraget. Kostnaderna för upprätthållandet av datasystemen för förrättningsproduktionen är också sådana allmänna kostnader som inte är beroende av lönekostnaderna för den som verkställer förrättningen.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Avsikten är att grunderna för bestämmande av fastighetsförrättningsavgiften revideras så, att den fastighetsförrättningsavgift som tas ut för en förrättning eller ett uppdrag framöver skall vara fast i fråga om en så stor del av förrättningarna och uppdragen som möjligt och att den sålunda inte är bunden till den person som verkställer en enskild förrättning eller utför ett enskilt uppdrag eller till den arbetstid som används för förrättningen eller uppdraget. Avsikten är att sakägarna betalar en lika stor avgift för likadana uppdrag. Då känner sakägaren på förhand till hur stor förrättningsavgiften för den förrättning han ansökt om är. Även i sådana fall där avgiften inte är fast på grund av skillnader mellan enskilda förrättningar eller uppdrag, skall den bestämmas på grundval av den arbetstid som använts och de genomsnittliga lönekostnaderna och andra kostnaderna för förrättningen eller uppdraget i fråga. Vem som har verkställt en enskild förrättning eller utfört ett enskilt uppdrag skall inte längre ha någon betydelse. Enligt förslaget skall de avgifter som uppbärs till staten för likadana förrättningar och uppdrag vara lika stora i hela landet. Avsikten är att även grunderna för beräkning av de avgifter som uppbärs till kommunerna och om vilka bestäms i de kommunala fastighetsförrättningsavgiftstaxorna skall bestämmas enligt samma i lag angivna grunder.

Övergången till fasta avgifter förutsätter att fastighetsförrättningen produktifieras och att kostnaderna för denna följs upp. En förutsättning för att man skall kunna övergå till fasta avgifter är att kostnadsuppföljningen görs mer detaljerad på så sätt att produktkostnaderna kan klarläggas. När tillräckliga uppgifter om kostnaderna finns att tillgå, kan de fasta avgifterna för produkterna slås fast.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att lagen om fastighetsförrättningsavgift ändras så att som grund för bestämmande av fastighetsförrättningsavgiften skall i stället för den tidigare arbetstidsprissättningen, som grundar sig på personalgrupper, tillämpas prissättning av uppdrag, dvs. produkter. I fråga om förrättningar och uppdrag för vilka

uppbärs en avgift som grundar sig på arbetstiden föreslås att den särskilda arbetstidserättningen och ersättningen för allmänna kostnader frångås och i stället för dem fastställs en arbetsersättning som utöver lönekostnaderna även omfattar de övriga kostnaderna. Det föreslås att arbetsersättningen inte skall vara beroende av utbildningen och lönen hos den som utför ett enskilt uppdrag. Ersättningen bestäms med hänsyn till de krav som ställs på uppdraget i fråga och de genomsnittliga lönekostnaderna för de personer som utför det, och till nämnda lönekostnader fogas de genomsnittliga övriga kostnader som hänförs till uppdraget. Genom förordning av statsrådet skall föreskrivas om hurdana direkta kostnader utöver lönekostnaderna och vilka allmänna kostnader som skall beaktas i arbetsersättningen.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inte några verkningar i fråga om organisationen eller personalen.

Förslaget påverkar inte Lantmäteriverkets eller kommunernas intäkter av fastighetsförrättningsavgifterna, eftersom grunderna för beräkandet av avgifterna fortfarande fastställs på basis av deras självkostnadsvärde.

För dem som använder tjänsterna medför förslaget att sakägarna blir mera jämlika jämfört med den nuvarande situationen i och med att för likadana förrättningar och uppdrag uppbärs en lika stor avgift.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen baserar sig på ett initiativ av Lantmäteriverket. Jord- och skogsbruksministeriet har gett finansministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands Kommunförbund och behöriga organisationer samt vissa kommuner och städer tillfälle att avge utlåtande om propositionsförslaget. I de utlåtanden som gavs vann förslaget understöd. Strävan har varit att vid beredningen av propositionen i mån av möjlighet beakta de anmärkningar gällande detaljer i propositionen som gjordes i utlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

3 §. Det föreslås att i paragrafens 1 mom. tas in bestämmelser om grunderna för bestämmandet av fastighetsförrättningsavgift. Enligt förslaget skall fastighetsförrättningsavgiften till sin storlek motsvara de totala kostnader som förrättningen förorsakar staten eller kommunen (självkostnadsvärde). Avsikten är att kostnaderna för en enskild förrättning dock inte skall följas upp från fall till fall och att för varje förrättning inte särskilt skall fastställas ett självkostnadsvärde på basis av förrättningen, utan att grunderna för debitering av fastighetsförrättningsavgiften fastställs så, att för likartade förrättningar och uppdrag tas en avgift av samma storlek ut, fastän en jämförelse mellan olika förrättningar visar på skillnader i kostnaderna. Det föreslås att debiteringsgrunderna bestäms så, att de fastighetsförrättningsavgifter som tas ut skall motsvara de genomsnittliga totala kostnader som förrättningarna förorsakar staten eller kommunen.

Enligt 2 mom. kan fastighetsförrättningsavgiften bestämmas som en arbetsersättning eller en förrättningsersättning. Avsikten är att i fråga om förrättningar som omfattar flera olika arbetsskeden kan fastighetsförrättningsavgiften för vissa arbetsskeden fastställas som en fast förrättningsersättning och för vissa skeden som en arbetsersättning. T.ex. uppdrag som hänför sig till bedömningen av likvidersättningar avviker från varandra i så hög grad att i fråga om dessa kan det vara motiverat att avgiften bestäms som en arbetsersättning, fastän avgiften för förrättningen till övriga delar fastställs som en förrättningsersättning.

Enligt det föreslagna 3 mom. är avsikten att de genomsnittliga totala kostnader som en förrättning förorsakar skall utgöra grund för arbetsersättningen. Lönekostnader och andra kostnader som verkställandet av förrättningen förorsakar Lantmäteriverket eller kommunen inverkar på arbetsersättningens storlek. Grunderna för beräkning av arbetsersättningen när det gäller avgiften för en enskild förrättning eller ett enskilt uppdrag bestäms ge-

nom den nämnda förordningen av jord- och skogsbruksministeriet eller i kommunens fastighetsförrättningsavgiftstaxa så, att för varje förrättningslag eller uppdrag fastställs ett enhetspris som debiteras enligt arbetstiden. Hur de andra kostnaderna utöver lönen beaktas i uträkandet av arbetsersättningsbeloppet bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Enligt det föreslagna 4 mom. är förrättningsersättningen en fast avgift som med stöd av 4 § bestäms enligt förrättningslag genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet eller på grundval av de genomsnittliga kostnaderna enligt fastighetsförrättningsavgiftstaxan, om vilken kommunfullmäktige beslutar. Avgiftsbeloppet är sålunda inte bundet till vem som verkställer förrättningen i fråga, liksom inte heller till den arbetstid som använts till förrättningen eller andra kostnader som uttryckligen hänfört sig till den.

Enligt det gällande 3 § 3 mom. får fastighetsförrättningsavgiften av särskilda skäl fastställas till ett mindre belopp än vad som föreskrivs om avgiften. Bestämmelsen har i praktiken visat sig vara för allmänt formulerad och svår att tillämpa. Därför föreslås att i 5 mom. tas in en bestämmelse om att det genom förordning av statsrådet skall preciseras vilka omständigheter som kan anses vara sådana med stöd av vilka fastighetsförrättningsavgiften kan fastställas till ett sänkt belopp eller inte alls fastställas.

De grunder för bestämmande av fastighetsförrättningsavgiften som anges i denna paragraf skall tillämpas på alla sådana förrättningar, åtgärder och uppdrag som avses i 1 §.

4 §. Den föreslagna 3 § skall innehålla stadganden om de allmänna grunderna för bestämmande av avgift. Avsikten är att 4 § liksom den gällande lagen skall innehålla bestämmelser om delegering av rätt att utfärda föreskrifter och om kompetensfördelningen. Storleken av den enskilda avgiften eller dess beräkningsgrunder skall bestämmas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet eller genom en taxa som fullmäktige i kommunen godkänt. I förordningen eller tax-

an skall avgiften bestämmas som fast avgift enligt förrättningslag på grundval av de genomsnittliga totalkostnader (förrättningsavgift) eller genom det att de lagliga grunderna för beräkning av avgiften för en enskild förrättning bestäms i förordningen eller taxan.

Det föreslås att formuleringen i paragrafens första sats förtydligas och att hänvisningen till 18 kap. fastighetsbildningslagen, som har upphävts, stryks i paragrafen. Kapitlet har upphävts genom den lag om ändring av fastighetsbildningslagen (322/1999) som trädde i kraft den 1 januari 2000.

6 §. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om att fastighetsförrättningsavgiften i särskilda fall kan fastställas till ett mindre belopp än vad som bestäms i de grunder för fastställandet som anges i den gällande 3 § och om sådana fall där avgiften inte alls fastställs. Eftersom även de fall som nämns i detta moment grundar sig på sådana särskilda skäl som avses i den föreslagna 3 § 5 mom. och bestämmelser om dessa skäl skall tas in i en förordning av statsrådet, föreslås att 1 mom. upphävs.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om att i fråga om förrättningar som utförts i Enare, Enontekis och Utsjoki kan fastighetsförrättningsavgiften för kartläggningskostnadernas del sänkas i sådana fall om vilka särskilt bestäms genom förordning. Enligt 3 § förordningen om fastighetsförrättningsavgift (942/1996) skall fastighetsförrättningsavgift, som skall bestämmas för stycknings- eller klyvningsförrättning på sådana lägenheter som bildats i enlighet med lagen angående storskifte och skattläggning ävensom inlösen av de på statens marker belägna legoområdena i Enare, Enontekis och Utsjoki kommuner (157/1925), minskas med 30 procent för de vid förrättningen bildade lägenheter som kartläggs för första gången vid förrättningen.

Vid styckningar uppgörs numera endast en råkarta, medan uppgörandet av en ägokarta i samband med styckningar är en uppgift för vilken debiteras särskilt. Den tid som förflutit från det att ett storskifte verkställts t.o.m. i nordligaste Finland är så lång att de ägokartor som eventuellt gjorts upp i samband därmed inte längre som sådana kan användas som t.ex. ägokarta i samband med klyvning. När terränguppgifter och uppgörandet av kar-

tor kontrolleras används uppgifterna i allmänna kartor och flygbilder. Med hänvisning till vad som anförs ovan finns det inte längre några grunder för att medge sådana fastigheter som avses i paragrafen en särställning i förhållande till andra fastigheter. Bestämmelsen har tillämpats mycket sparsamt även i fråga om klyvningar. Därför föreslås att bestämmelsen om avgiftssänkning upphävs.

7 §. Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om de förrättningar och uppdrag för vilka en fastighetsförrättningsavgift inte skall fastställas. Enligt 2 mom. uppbärs fastighetsförrättningsavgift inte för nyskifte till den del som förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen har undersökts och avgjorts.

Det finns två slag av nyskifte. Syftet med nyskiften är i första hand att genom regionala ägoregleringar och till dem anknutna grundliga förbättringar av vägnätet och torrläggningsnätet förbättra den regionala fastighetsstrukturen. Genom dessa åtgärder går man in för att förbättra verksamhetsbetingelserna för områdets basnäringar, varför denna ägoregleringsförrättning stöds från statens sida bl.a. så, att ingen fastighetsförrättningsavgift för nyskifte uppbärs av sakägarna när det gäller utredandet av förutsättningarna och omfattningen av nyskiftet.

I fastighetsbildningslagstiftningen har som en ny typ av nyskifte tagits in s.k. projekt-nyskiften, om vilka för närvarande föreskrivs i 68 § 2 mom. fastighetsbildningslagen. Syftet med denna typ av nyskifte är att undanröja eller minska de olägenheter som ett markanvändningsprojekt, t.ex. en allmän väg, en järnväg, en kraftledningslinje, ett flygfält eller något annat motsvarande projekt medför för dem som äger fastigheterna och på så sätt vid sidan om andra omständigheter sänka de ersättningar för skador och olägenheter som skall betalas av den som genomför projektet. Ett dylikt nyskifte kan också sökas av sådana projektgenomförare som avses ovan. Om den som genomför ett projekt ansöker om nyskifte, kan han vänta sig särskilda fördelar på grund av minskade utgifter för nyskiftet. Därför föreslås att för sådana nyskiften som anhängiggörs på ansökan av den som genomför projektet uppbärs en fastighetsförrättningsavgift även till den del som projektet

gäller undersökning och avgörande av förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen. Denna ändring föreslås ingå i 2 mom. 2 punkten.

10 §. I paragrafen föreskrivs om tidpunkten för uppbärande av fastighetsförrättningsavgift. Eftersom besvär som anförts över en fastighetsförrättningsavgift kan påverka avgiftens storlek eller det att avgiften delas upp mellan sakägarna föreslås att bestämmelsen i 1 mom. preciseras så, att den slutliga fastighetsförrättningsavgiften för en fastighetsförrättning i samtliga fall kan fastställas först efter att förrättningen har vunnit laga kraft.

Enligt 1 § fastställs och tas fastighetsförrättningsavgift ut även för vissa andra uppdrag än fastighetsförrättningar. Eftersom vissa sådana åtgärder inte omfattar avgöranden och därför inte särskilt kan vinna laga kraft, föreslås för tydlighetens skull att till 10 § 1 mom. fogas en uttrycklig bestämmelse om att för dessa andra åtgärder och uppdrag tas ut en fastighetsförrättningsavgift när åtgärden eller uppdraget har genomförts.

I det gällande 2 mom. föreskrivs att innan den slutliga fastighetsförrättningsavgiften tas ut kan för en oavslutad förrättning tas ut en sådan avbetalning på fastighetsförrättningsavgiften som motsvarar de arbeten som årligen har utförts och de kostnader som dessa arbeten har gett upphov till. I synnerhet sådana skiftesförrättningar som omfattar stora områden och över vilka besvär kan anföras särskilt under den tid förrättningarna pågår tar i likhet med omfattande inlösningsförrättningar och allmänna vägförrättningar ofta många år i anspråk, och på grund av t.ex. domstolsbehandling framskrider förrättningarna på olika sätt vid olika tidpunkter. Därför föreslås att bestämmelsen ändras så att uppbärandet av avbetalning inte skall vara bundet till ett kalenderår, utan att avbetalning kan tas ut oftare eller mer sällan beroende på hur förrättningen eller uppdraget framskrider.

Det föreslås att bestämmelsen ändras även så, att möjligheten att besluta om avbetalning inte skall vara bunden till om förrättningen har slutförts eller inte, utan att beslut om avbetalning skall kunna fattas även efter att förrättningen har avslutats. Sålunda kunde beslut om en avbetalning fattas även när be-

stämmandet och uppbärandet av den slutliga fastighetsförrättningsavgiften fördröjs på grund av besvär som anförts och av den därav följande domstolsbehandlingen efter att förrättningen slutförts.

Dessutom föreslås att momentet ändras så att avbetalningsbeloppet kan bestämmas som en sådan andel av förrättningsavgiften som motsvarar det skede som genomförandet av förrättningen befinner sig i, förutsatt att den slutliga fastighetsförrättningsavgiften tas ut i form av förrättningsersättning. Efter att förrättningen slutförts skall avbetalningen kunna fastställas till ett belopp som motsvarar den slutliga förrättningsersättningen, fastän vissa uppgifter i förrättningen inte helt och hållet har fullbordats. Genom dylika deldebiteringar av förrättningsersättningen kan behovet att ta ut små fastighetsförrättningsavgiftsposter efter att förrättningen vunnit laga kraft minska.

Enligt det gällande 3 mom. kan av sakägare uppbäras förskott på fastighetsförrättningsavgiften och fordras säkerhet för betalningen av fastighetsförrättningsavgiften enligt vad som stadgas genom förordning. Enligt 8 § utgör en fastighet för vilken fastighetsförrättningsavgift har påförts, pant för fastighetsförrättningsavgiften och räntan på denna så som 20 kap. jordabalken (540/1995) stadgar. I praktiken har det förekommit behov av att tillämpa panträtt på förskottsavgiften så som på fastighetsförrättningsavgiften, för att kunna uppbära fastighetsförrättningsavgift för en förrättning i de situationer, då en fastighet som är föremål för förrättning under förrättningens lopp utmäts eller en säkringsåtgärd hänförs till den eller fastighetsägaren går i konkurs. När man enligt 1 § 20 kap. jordabalken skall stadga om panträtt genom lag, föreslås att det i momentet tilläggs en bestämmelse, enligt vilken det angående förskott på fastighetsförrättningsavgiften gäller vad som 8 § stadgar om fastighetsförrättningsavgift.

12 a §. Den föreslagna ändringen av 1 mom. beror på att den i paragrafen avsedda referensrätten fastställs av vederbörande ministerium i stället för av Finlands Bank.

13 §. Ändringen av 2 mom. beror på att länsrätten har ersatts med förvaltningsdomstolen.

14 §. Det föreslås att bestämmelsen om behörighet att utfärda förordning preciseras så att närmare bestämmelser skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

2. Närmare bestämmelser

Enligt den föreslagna 14 § skall närmare bestämmelser om övriga omständigheter när det gäller uppbörd och verkställigheten i övrigt av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Förordningen om fastighetsförrättningsavgift (942/1996) samt jord- och skogbruksministeriets förordning om fastighetsförrättningsavgift (150/2001) skall ses över så att de överensstämmer med innehållet i den föreslagna lagen.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2002.

Enligt förslaget skall på förrättningar och åtgärder som avslutats innan lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som tidigare utfärdats om avgifterna. Om en förrättning eller ett uppdrag inte har avslutats, skall för arbeten som utförts före lagens ikraftträdande tas ut en avgift enligt de tidigare bestämmelserna och för arbeten som utförts efter att lagen trätt i kraft en avgift enligt de nya bestämmelserna. Det föreslås dock att sådana förrättningar eller uppdrag för vilkas del fas-

tighetsförrättningsavgiften bestäms som en förrättningsersättning efter att denna lag har trätt i kraft skall utgöra undantag till den huvudregel som anges ovan. Beträffande dessa skall förrättningsersättningen alltid fastställas enligt de nya bestämmelserna, eftersom inget annat förfarande är tillämpligt i praktiken.

I fråga om förrättningar som utförs i Enare, Enontekiö och Utsjoki kommuner föreslås att 6 § 2 mom. vilket skall upphävas och bestämmelsen om sänkning av fastighetsförrättningsavgiften i den förordning som utfärdats med stöd av momentet skall tillämpas även efter att lagen trätt i kraft, om förrättningen inte har avslutats vid ikraftträdandet.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 80 § 1 mom. grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter skall dock utfärdas genom lag. Den författningsbefogenhet med avseende på avgifterna som förvaltningsmyndigheterna nu föreslås få, avser teknisk normering och små detaljer men inte betydande prövningsrätt. Därför har det vid beredningen ansetts att lagen kan stiftas som en vanlig lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om fastighetsförrättningsavgift**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 12 april 1995 om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) 6 §, samt
ändras 3 och 4 §, 7 § 2 mom. 2 punkten, 10 §, 12 a § 1 mom., 13 § 2 mom. och 14 §,
 av dessa lagrum 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 878/1996 samt 4 §, 12 a § 1 mom.
 och 13 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 878/1996, som följer:

3 §

Fastighetsförrättningsavgiften skall till sin storlek motsvara de totala kostnader som fastighetsförrättningen orsakar staten eller kommunen (*självkostnadsvärde*). För förrättningar av samma slag kan fastställas en avgift av samma storlek även i sådana fall där de totala kostnaderna för enskilda förrättningar avviker från varandra.

Fastighetsförrättningsavgiften fastställs som arbetsersättning eller förrättningsersättning. Den fastighetsförrättningsavgift som uppbärs för förrättningen kan fastställas dels som arbetsersättning, dels som förrättningsersättning.

Arbetsersättningen fastställs på grundval av den arbetstid som använts för förrättningen, de genomsnittliga lönekostnaderna samt, i enlighet med vad som särskilt bestäms genom förordning av statsrådet, på grundval av de övriga kostnader som orsakas lantmäteriverket eller kommunen för verkställandet av förrättningen.

Förrättningsersättningen fastställs enligt förrättningslag till jämnstort belopp på grundval av de genomsnittliga totala kostnader som förrättningarna orsakar.

Av särskilda skäl kan, på det sätt som bestäms genom förordning av statsrådet, bestämmas att fastighetsförrättningsavgift inte skall fastställas eller att avgiften fastställs till ett mindre belopp än vad som anges ovan.

4 §

Avgiften för en fastighetsförrättning som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare eller beräkningsgrunderna för avgiften bestäms i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, om vilken fullmäktige i

kommunen beslutar. Om de avgifter som uppbärs för andra förrättningar eller om beräkningsgrunderna för dem bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

7 §

Fastighetsförrättningsavgift bestäms inte heller för

2) nyskifte till den del som förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen därvid har undersökts och avgjorts, och det inte är fråga om sådant nyskifte enligt 68 § 2 mom. fastighetsbildningslagen som anhängiggjorts genom ansökan av den som genomför ett projekt,

10 §

Fastighetsförrättningsavgiften för en fastighetsförrättning fastställs och uppbärs efter att förrättningen har vunnit laga kraft. För andra åtgärder eller uppdrag fastställs och uppbärs en fastighetsförrättningsavgift efter att åtgärden eller uppdraget har genomförts.

Innan den slutliga fastighetsförrättningsavgiften bestäms kan kostnaderna för utförda arbeten eller en sådan andel av fastighetsförrättningsavgiften (*avbetalning*) som motsvarar den uppskattade omfattningen av den genomförda delen av en oavslutad förrättning fastställas och uppbäras. Om den slutliga fastighetsförrättningsavgiften skall fastställas som en förrättningsersättning, kan det dock bestämmas att den avbetalning som uppbärs för en avslutad förrättning är lika stor som den slutliga fastighetsförrättningsavgiften.

Avbetalningsbeloppet kan vara högst lika stort som den slutliga fastighetsförrättningsavgiften.

Av den som har ansökt om förrättningen och av andra sakägare kan förskott på fastighetsförrättningsavgiften (*förskottsavgift*) uppbäras och säkerhet fordras för betalningen av fastighetsförrättningsavgiften enligt vad som stadgas genom förordning av statsrådet. Angående förskottsavgiften gäller vad 8 § stadgar om fastighetsförrättningsavgiften.

12 a §

En fastighetsförrättningsavgift som uppbärs till ett för stort eller oriktigt belopp återbärs och på den betalas en ränta enligt den i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982) avsedda räntefoten, minskad med två procentenheter.

13 §

I fråga om fastighetsförrättningsavgiften gäller lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). Grundbesvär som avses i lagen anförs hos behörig förvaltningsdomstol.

14 §

Närmare bestämmelser om övriga omständigheter när det gäller uppbörd och verkställigheten i övrigt av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På en förrättning eller åtgärd som har avslutats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser om fastighetsförrättningsavgift som gäller när denna lag träder i kraft och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Om fastighetsförrättningsavgiften för en förrättning eller ett uppdrag som inte har avslutats när denna lag träder i kraft, enligt de tidigare bestämmelserna skall fastställas som en arbetsstidsersättning och en ersättning för allmänna kostnader och enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den som en arbetsersättning, skall fastighetsförrättningsavgiften för förrättningen i fråga om arbeten som utförts före lagens ikraftträdande fastställas enligt de tidigare bestämmelserna och i fråga om arbeten som utförts efter lagens ikraftträdande enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

För sådana förrättningar eller uppdrag som inte har slutförts när denna lag träder i kraft och i fråga om vilka fastighetsförrättningsavgiften enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den bestäms som en förrättningsersättning, skall fastighetsförrättningsavgiften för hela förrättningen fastställas enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

På en förrättning som inte har avslutats när denna lag träder i kraft tillämpas det upphävda 6 § 2 mom. och de bestämmelser om sänkning av fastighetsförrättningsavgiften som utfärdats med stöd av det.

Helsingfors den 28 september 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*

Bilaga
Parallelltext

1.

Lag

om ändring av lagen om fastighetsförrättningsavgift

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 12 april 1995 om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) 6 §, samt ändras 3 och 4 §, 7 § 2 mom. 2 punkten, 10 §, 12 a § 1 mom., 13 § 2 mom. och 14 §, av dessa lagrum 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 878/1996 samt 4 §, 12 a § 1 mom. och 13 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 878/1996, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Som grunder vid bestämmandet av fastighetsförrättningsavgiften beaktas

1) kostnaderna för den genomsnittliga avlöningen till de olika personalgrupper som deltagit i verkställandet av förrättningen, vilka kostnader uträknas enligt den arbetstid som har använts för förrättningen, (*arbets-tidsersättning*) och

2) av de övriga kostnader som förorsakats lantmäteribyrån eller kommunen, en andel som bestäms i förordning eller i den fastighetsförrättningsavgiftstaxa som avses i 4 § (*ersättning för allmänna kostnader*).

Den fastighetsförrättningsavgift som skall uppbäras kan särskilt för olika förrättningslag bestämmas helt eller delvis på grundval av den genomsnittliga arbetstidsersättning och ersättning för allmänna kostnader som förrättningarna föranleder (*förrättningser-sättning*).

Av särskilda skäl får fastighetsförrättningsavgiften fastställas till ett mindre belopp än vad som stadgas i 1 mom.

Föreslagen lydelse

3 §

Fastighetsförrättningsavgiften skall till sin storlek motsvara de totala kostnader som fastighetsförrättningen orsakar staten eller kommunen (självkostnadsvärde). För förrättningar av samma slag kan fastställas en avgift av samma storlek även i sådana fall där de totala kostnaderna för enskilda förrättningar avviker från varandra.

Fastighetsförrättningsavgiften fastställs som arbetsersättning eller förrättningser-sättning. Den fastighetsförrättningsavgift som uppbärs för förrättningen kan fastställas dels som arbetsersättning, dels som förrättningser-sättning.

Arbetsersättningen fastställs på grundval av den arbetstid som använts för förrättningen, de genomsnittliga lönekostnaderna samt, i enlighet med vad som särskilt bestäms genom förordning av statsrådet, på grundval av de övriga kostnader som orsakas lantmäteriverket eller kommunen för verkställandet av förrättningen.

Förrättningser-sättningen fastställs enligt förrättningslag till jämnstort belopp på grundval av de genomsnittliga totala kostnader som förrättningarna orsakar.

Av särskilda skäl kan, på det sätt som bestäms genom förordning av statsrådet, bestämmas att fastighetsförrättningsavgift inte skall fastställas eller att avgiften fastställs till ett mindre belopp än vad som anges ovan.

4 §

Den avgift som skall uppbäras för en fastighetsförrättning som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare eller beräkningsgrunderna för avgiften samt den avgift som skall uppbäras för åtgärder enligt 18 kap. fastighetsbildningslagen eller beräkningsgrunderna för avgiften bestäms i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, om vilken kommunfullmäktige beslutar. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer om den avgift som skall uppbäras för andra förrättningar och åtgärder eller om beräkningsgrunderna för avgiften.

6 §

Om en förrättning med stöd av ett domstolsbeslut har tagits upp till ny behandling och detta beror på ett fel i förrättningsmännens förfarande, eller om en förrättning som förrättningsmännen verkställt inställs vid en ny behandling på förrättningsstället eller genom ett domstolsbeslut, kan det i enskilda fall bestämmas att fastighetsförrättningsavgiften skall utgöra ett lägre belopp än enligt de grunder som nämns i 3 § eller att ingen avgift påförs.

Den fastighetsförrättningsavgift som skall bestämmas för en förrättning som har utförts på en fastighet i Enare, Enontekis eller Utsjoki kommuner kan för kartläggningskostnadernas del sänkas så som stadgas närmare genom förordning.

7 §

Fastighetsförrättningsavgift bestäms inte heller för

2) nyskifte till den del som förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen därvid har undersökts och avgjorts,

10 §

Fastighetsförrättningsavgiften uppbäras efter att besvärstiden har löpt ut, om besvär inte har anförts över förrättningen. Har be-

4 §

Avgiften för en fastighetsförrättning som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare eller beräkningsgrunderna för avgiften bestäms i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, om vilken fullmäktige i kommunen beslutar. Om de avgifter som uppbäras för andra förrättningar eller om beräkningsgrunderna för dem bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 §

(upphävs)

Fastighetsförrättningsavgift bestäms inte heller för

2) nyskifte till den del som förutsättningarna för och omfattningen av förrättningen därvid har undersökts och avgjorts, och det inte är fråga om sådant nyskifte enligt 68 § 2 mom. fastighetsbildningslagen som anhängiggjorts genom ansökan av den som genomför ett projekt,

10 §

Fastighetsförrättningsavgiften för en fastighetsförrättning fastställs och uppbäras efter att förrättningen har vunnit laga kraft.

Gällande lydelse

svär anförts, uppbärs fastighetsförrättningsavgiften sedan besvären har avgjorts och avgörandet har vunnit laga kraft.

Innan den slutliga fastighetsförrättningsavgiften uppbärs kan för en oavslutad förrättning uppbäras en sådan avbetalning på fastighetsförrättningsavgiften som motsvarar de arbeten som årligen har utförts och de kostnader som dessa arbeten har gett upphov till.

Av den som har ansökt om förrättningen och av andra sakägare kan förskott på fastighetsförrättningsavgiften uppbäras och säkerhet fordras för betalningen av fastighetsförrättningsavgiften enligt vad som stadgas genom förordning.

12 a §

En fastighetsförrättningsavgift som uppbärs till ett för stort eller oriktigt belopp återbärs och på den betalas en ränta som uppgår till den i 3 § räntelagen (633/82) angivna av Finlands Bank fastställda referensräntan, minskad med två procentenheter.

13 §

Angående fastighetsförrättningsavgiften gäller lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/61). Grundbesvär som avses i lagen anföras hos behörig länsrätt.

14 §

Närmare stadganden om övriga omständigheter när det gäller uppbörd och verkställigheten i övrigt av denna lag utfärdas genom förordning.

Föreslagen lydelse

För andra åtgärder eller uppdrag fastställs och uppbärs en fastighetsförrättningsavgift efter att åtgärden eller uppdraget har genomförts.

Innan den slutliga fastighetsförrättningsavgiften bestäms kan kostnaderna för utförda arbeten eller en sådan andel av fastighetsförrättningsavgiften (avbetalning) som motsvarar den uppskattade omfattningen av den genomförda delen av en oavslutad förrättning fastställas och uppbäras. Om den slutliga fastighetsförrättningsavgiften skall fastställas som en förrättningsersättning, kan det dock bestämmas att den avbetalning som uppbärs för en avslutad förrättning är lika stor som den slutliga fastighetsförrättningsavgiften. Avbetalningsbeloppet kan vara högst lika stort som den slutliga fastighetsförrättningsavgiften.

Av den som har ansökt om förrättningen och av andra sakägare kan förskott på fastighetsförrättningsavgiften (förskottsavgift) uppbäras och säkerhet fordras för betalningen av fastighetsförrättningsavgiften enligt vad som stadgas genom förordning av statsrådet. Angående förskottsavgiften gäller vad 8 § stadgar om fastighetsförrättningsavgiften.

12 a §

En fastighetsförrättningsavgift som uppbärs till ett för stort eller oriktigt belopp återbärs och på den betalas en ränta enligt den i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982) avsedda räntefoten, minskad med två procentenheter.

I fråga om fastighetsförrättningsavgiften gäller lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/1961). Grundbesvär som avses i lagen anföras hos behörig förvaltningsdomstol.

14 §

Närmare bestämmelser om övriga omständigheter när det gäller uppbörd och verkställigheten i övrigt av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På en förrättning eller åtgärd som har avslutats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser om fastighetsförrättningsavgift som gäller när denna lag träder i kraft och de föreskrifter som har meddelats med stöd av dem.

Om fastighetsförrättningsavgiften för en förrättning eller ett uppdrag som inte har avslutats när denna lag träder i kraft, enligt de tidigare bestämmelserna skall fastställas som en arbetsstidsersättning och en ersättning för allmänna kostnader och enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den som en arbetsersättning, skall fastighetsförrättningsavgiften för förrättningen i fråga om arbeten som utförts före lagens ikraftträdande fastställas enligt de tidigare bestämmelserna och i fråga om arbeten som utförts efter lagens ikraftträdande enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

För sådana förrättningar eller uppdrag som inte har slutförts när denna lag träder i kraft och i fråga om vilka fastighetsförrättningsavgiften enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den bestäms som en förrättningsersättning, skall fastighetsförrättningsavgiften för hela förrättningen fastställas enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

På en förrättning som inte har avslutats när denna lag träder i kraft tillämpas det upphävda 6 § 2 mom. och de bestämmelser om sänkning av fastighetsförrättningsavgiften som utfärdats med stöd av det.
